

ОПШТИНА КРАТОВО

Ул., Плоштад Маршал Тито,, бб. 1360 Кратово

Тел/фах 031 481 202; e-mail: contact.kratovo@gmail.com

ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ НА ОПШТИНА КРАТОВО ЗА 2026 ГОДИНА

Овој документ е подготвен во рамки на Проектот на УСАИД за зајакнување на капацитетите за искористување на ресурсите, со поддршка на американскиот народ преку Агенцијата на САД за меѓународен развој (УСАИД).

ОПШТИНА КРАТОВО

Ул. „Плоштад Маршал Тито“, бб. 1360 Кратово

Тел/факс 031 481 202; e-mail: contact.kratovo@gmail.com

БУЏЕТ ЗА 2026

СОДРЖИНА

Зошто граѓански буџет? _____	3
Основни поими _____	4
КОИ СЕ НАДЛЕЖНОСТИТЕ НА ОПШТИНАТА? _____	5
ШТО Е ОПШТИНСКИ БУЏЕТ И ОД ШТО СЕ СОСТОИ? _____	6
ЗОШТО Е ВАЖНА БУЏЕТСКАТА ТРАНСПАРЕНТНОСТ? _____	6
ЗОШТО ПАРТИЦИПАЦИЈА ВО ПОДГОТОВКАТА НА ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ? _____	6
КОЈА Е УЛОГАТА НА БУЏЕТСКИТЕ КЛАСИФИКАЦИИ - КАКО СЕ ЧИТА БУЏЕТОТ? _____	6
КОИ СЕ БУЏЕТСКИТЕ АКТИВНОСТИ КОИ ГИ РЕАЛИЗИРА НАШАТА ОПШТИНА? _____	8
КАКО ОПШТИНАТА ГИ ПРИБИРА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ? _____	8
КОИ СЕ КЛУЧНИТЕ ИЗВОРИ НА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ? _____	9
КОЛКУ ДАНОЧНИ ПРИХОДИ ПЛАНИРА ДА СОБЕРЕ ОПШТИНАТА? _____	11
ДАНОЦИТЕ НА ИМОТ - ВАЖЕН СОПСТВЕН ОПШТИНСКИ ПРИХОД _____	12
НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ _____	13
КОЈА Е УЛОГАТА НА ТРАНСФЕРИТЕ ОД ЦЕНТРАЛНАТА ВЛАСТ -ДОТАЦИИТЕ? _____	13
КАДЕ И КАКО СЕ ТРОШАТ ОПШТИНСКИТЕ ПАРИ? _____	16
КОЛКУ ПЛАНИРА ДА ПОТРОШИ ОПШТИНАТА ЗА СЕКОЈА ОДДЕЛНА НАДЛЕЖНОСТ/ПРОГРАМА - УСЛУГА ЗА ГРАЃАНИТЕ ? _____	19
ПРИХОДИ И РАСХОДИ НА ОПШТИНА КРАТОВО ПО ГЛАВА НА ЖИТЕЛ _____	30
КЛУЧНИ РАЗВОЈНИ ПРОЕКТИ ОД ИНТЕРЕС НА ОПШТИНАТА? _____	30
КАКО СЕ РЕАЛИЗИРА ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ? _____	30
КЛУЧНИ БУЏЕТСКИ ДОКУМЕНТИ - како можат граѓаните да ја следат реализацијата на општинскиот буџет ? _____	34
Кои се клучните Буџетски принципи и начела кои се основа на општинскиот буџет _____	35

ЗОШТО ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ?

- ✓ Информирање на граѓаните за тоа како се собираат општинските приходи и како се трошат општинските средства.
- ✓ Едукација на граѓаните за клучните термини, принципи и начела поврзани со општинскиот буџет и локалните финансии.
- ✓ Зголемување на свесноста на граѓаните за нивната улога во буџетскиот процес на локално ниво.
- ✓ Поттикнување на поголема активност и учество на граѓаните во процесите на планирање и реализација на општинскиот буџет.
- ✓ Запознавање на граѓаните со донесениот БУЏЕТ ЗА 2026 год. и неговите основни карактеристики - структура – кои се и колкави се општинските приходи и каде општината планира да ги потроши јавните ресурси.

ОСНОВНИ ПОИМИ

БУЏЕТ е акт на општината со кој се планираат годишните приходи и други приливи и се одобруваат годишните расходи и други одливи на општината.

ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ во буџетот се даноците и други задолжителни плаќања, кои се утврдени со закон, приливите што произлегува од сопственост на средства (камата, дивиденда, закупнина и слично), надомест за дадени добра или услуги, подароци, донации, спонзорства, субвенции и трансфери.

РАСХОДИ НА ОПШТИНАТА ги сочинуваат вкупните издатоци кои се плаќаат од страна на општинската каса, поделени по одделни надлежности.

ОПШТИНСКИ БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ се органите на општината и јавните служби основани од општината (училишта, јавни претпријатија итн.).

БУЏЕТ НА ОПШТИНИТЕ е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства и ги вклучува основниот буџет, буџетот на дотации, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности.

ОСНОВЕН БУЏЕТ на општината е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства со буџетот за финансирање на основните надлежности на општината.

СОПСТВЕНИ ИЗВОРИ НА ПРИХОДИ на општината се локални даноци, локални такси и локални надоместоци, приходи од сопственост на општината, самопридонес, парични казни, донации и други приходи утврдени со закон.

ДОТАЦИЈА е трансфер од Буџетот на Република Северна Македонија и буџетите на фондовите до буџетот на општината.

БЛОК-ДОТАЦИЈА е дотација наменета за финансирање на надлежностите во определена област утврдена со закон – образование, култура, социјална заштита.

НАМЕНСКА ДОТАЦИЈА е дотација наменета за финансирање на конкретна активност (на пр. пожарникарство).

БУЏЕТСКИ ДЕФИЦИТ е негативна разлика (Буџетски суфицит е позитивна разлика) меѓу планираните, односно наплатените приходи на

БУЏЕТСКО САЛДО е разлика помеѓу сите приходи и расходи на буџетот;

ЗАДОЛЖУВАЊЕ НА ОПШТИНИТЕ е обезбедување финансиски средства од домашни и странски извори на капитал во рамките и под услови утврдени со закон;
ФИСКАЛНА ТРАНСПАРЕНТНОСТ претставува отвореност кон јавноста за минатите, сегашните и идните фискални активности на општината општината, како и за реализираните и планираните активности, проекти кои ги детерминираат фискалните политики и исходи;

ПАРТИЦИПАЦИЈА во склоп на управувањето се однесува на вклучување на засегнатите страни (граѓаните, бизнисите, ранливите категории итн.) во процесот на донесување одлуки (во различни нивоа на одлучување) за тоа како економските и социјалните ресурси се алоцирани, испорачани, употребени и одржувани;

ОТЧЕТНОСТА подразбира одговорност да се објаснат одлуките и мерките пред јавноста, граѓаните, заедницата во склоп на очекувањата што ги има таа. Подразбира детални информации за тоа како се реализирани преземените обврски и дали и кои резултати се остварени
ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ е прикажување на буџетот на едноставен начин, разбирлив за граѓаните кои има за цел да ги информира граѓаните како за активностите на кои се трошат општинските средства.

ФИНАНСИСКИ ПЛАН е план на приливи и одливи на буџетскиот корисник за одредена буџетска година.

ОБВРСКА на општината е проценета обврска, преземена обврска, настаната обврска за плаќање и доспеана, а неплатена обврска.

ПРОГРАМА е потесна област во рамки на политиката, која ги следи заедничките специфични среднорочни цели. Една програма може да има една или повеќе потпрограми. Потпрограма е подетално разработен дел од програма со краткорочни до среднорочни цели и се состои од проекти и /или активности.

општината и одобрените средства, односно расходи кои ги прави општината, и тој се финансира со обезбедени средства од други приливи.

ЛИКВИДНОСТ е способност за навремено плаќање на обврските во договорениот рок.

ПРЕНАМЕНА НА БУЏЕТ е одлука за измена на распоредот на средствата во буџетот на општината во рамки на одобрените буџети.

КОИ СЕ НАДЛЕЖНОСТИТЕ НА ОПШТИНАТА?

-Урбанистичко (урбано и рурално) планирање

-Заштита на животната средина и природата

Локален економски развој

-Комунални дејности

Култура

-Спорт и рекреација

Социјална заштита и заштита на децата

-Образование

-Здравствена заштита

-Заштита и спасување

-Противпожарна заштита

-Надзор над вршењето на работи од нејзина надлежност

Други надлежности определени со закон.

ШТО Е ОПШТИНСКИ БУЏЕТ И ОД ШТО СЕ СОСТОИ?

Буџетот на единицата на локалната самоуправа претставува годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства и ги вклучува основниот буџет, буџетот на дотации, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности. Буџетот на локалната самоуправа ги демонстрира вредностите и приоритетите на локалната самоуправа. Буџетирањето и техниките на финансиското планирање се клучни елементи во одржувањето на фискалниот интегритет на локалната самоуправа.

ЗОШТО Е ВАЖНА БУЏЕТСКАТА ТРАНСПАРЕНТНОСТ?

Транспарентноста во општинското буџетирање е од **голема значајност за фискална стабилност, економски раст и демократијата** (даночните обврзници, граѓаните и општеството во целина). Транспарентноста и **споделувањето информации е клучна за учеството на различните социјални групи** во донесувањето на одлуки/буџетскиот процес. **Доколку широката јавност има доверба во трошењето на јавните финансии, ќе бидат и помотивирани да ги плаќаат даноците и таксите, што повторно позитивно ќе се одрази и на буџетот на локалната самоуправа.** Дополнително, **зголемената транспарентност води кон намалена корупција и подобра распределба на ресурси.** Транспарентноста на локално ниво ги следи финансиските текови од изворот до местото на нивно користење, дава одговор на последователни прашања за извршувањето, имплементирањето и набавката.

ЗОШТО ПАРТИЦИПАЦИЈА ВО ПОДГОТОВКАТА НА ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ?

Граѓаните имаат дефинирани права и одговорности, вклучувајќи го и правото на учество во одлуките што влијаат на јавната благосостојба. Оттаму, граѓанското учество во механизмите на креирање и реализирање на буџетот треба да биде транспарентно и отворено. Граѓаните треба да се непосредно вклучени во одлуките како да се распредели и потроши буџетот на општините. Учеството на граѓаните во процесите на буџетирањето им дава прилика да ги посочат вистинските потреби и проблеми во заедницата и да бидат креативни. Исто така, директната партиципација им овозможува на граѓаните да учествуваат во надзорот на буџетските трошоци заедно со другите засегнати страни.

Буџетските класификации се користат за идентификување на специфичните намени на буџетските средства, за контрола на наменското користење на одобрените средства и за изготвување на потребните анализи, извештаи и на годишната сметка.

1. **Организациска класификација** ги класифицира буџетските корисници во хиерархиска организациска структура на поврзани и заемно координирани субјекти за да се утврдат надлежностите на субјектите за планирање и управување со јавните средства и вработените, заради постигнување на зацртаните цели.
2. **Функционалната класификација** ги класифицира расходите и другите одливи на буџетот според нивните функционални општи и конкретни цели за кои се наменети, согласно со прифатената меѓународна класификација пропишана од страна на Обединетите нации.

701 Општи јавни служби	706 Живеалишта и развој на заедницата
703 Јавен ред и мир	708 Рекреација, спорт и култура
704 Економски работи	709 Образование
705 Заштита на животната средина	710 Социјална заштита

3. **Програмската класификација** опфаќа поделба на буџетот на политики, програми, потпрограми и проекти или активности дефинирани со планските документи, истовремено групирајќи ги заедно сите јавни услуги и активности со заедничка цел и исход низ организациската структура.

А – Совет на општина	М – Програми за развој
Д – Градоначалник	Н – Образование
Е – Општинска администрација	Р – Заштита на животна средина и природа
Ф – Урбано планирање	Т – Унапредување на здравствена заштита
Г – Локален економски развој	В – Социјална заштита и заштита на деца
Ј – Комунални дејности	Њ – Противпожарна заштита
К – Култура	Љ – Заштита и спасување
Л – Спорт и рекреација	Џ – Родово буџетирање

4. Класификацијата по **извори на финансирање** ги класифицира приходите и другите приливи во групи во однос на конкретните видови и намени на расходите и на другите одливи кои вклучуваат: *основен буџет на општините, донации, кредити, самофинансирачки активности и дотации.*
5. **Економската класификација** ги класифицира приходите и другите приливи согласно нивната природа, и расходите и другите одливи согласно нивната економска намена во класи, групи, подгрупи, раздели и основни конта.

Приходи	Расходи
- Даночни приходи	- Плати и надоместоци
- Неданочни приходи	- Резерви и недефинирани расходи
- Капитални приходи	- Стоки и услуги
- Трансфери и донации	- Камати
- Задолжување во земјата	- Субвенции и трансфери
- Задолжување во странство	- Социјални бенефиции
	- Капитални расходи
	- Отплата на главнина

КОИ СЕ БУЏЕТСКИТЕ АКТИВНОСТИ КОИ ГИ РЕАЛИЗИРА НАШАТА ОПШТИНА?

БУЏЕТСКИ КАЛЕНДАР

ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА БУЏЕТОТ НА ОПШТИНА КРАТОВО ЗА 2026 ГОДИНА

Ред.број	НОСИТЕЛ НА АКТИВНОСТ	ПОСТАПКА ДЕЈСТВИЕ	МЕСЕЦИ
1.	Совет на Општина	Донесување на Буџетски календар	Мај-август
2.	Градоначалник на Општина	Утврдува насоки за подготовка на финансиски план на корисниците	Почетокот на Октомври
3.	Градоначалник на Општина	Ги доставува главните насоки до корисниците, одделенијата и општинските јавни установи	Средината на Октомври
4.	Општински буџетски корисници	Доставуваат предлог буџетски планови	Крајот на октомври
5.	Одделение за финансиски прашања	Ги анализира предлог буџетските планови	Крајот на Октомври
6.	Одделение за финансиски прашања во соработка со другите одделенија Совет на Општина	Изготвува Предлог развојни програми	Почетокот на Ноември
7.	Градоначалник на општина	Спроведување на Јавна расправа	Средината на Ноември
8.	Совет на Општина	Донесување на програмите и Нацрт Буџетот	Средината на Ноември
9.	Одделение за финансиски прашања	Изготвување на Предлог Буџет	Почетокот на Декември
10.	Градоначалник на Општина	Доставување на Предлог Буџетот до Советот и до корисниците	Средината на Декември
11.	Совет на Општина	Усвојување на Буџетот	Крајот на Декември

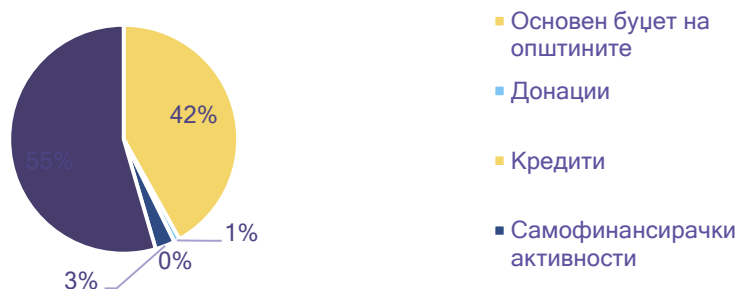
КАКО ОПШТИНАТА ГИ ПРИБИРА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ?

Ефикасното обезбедување и собирање на општинските приходи се основа за обезбедувањето на потребните јавни добра и услуги на граѓаните на општината. Оттука во продолжение се претставени (нивната висина, процент на учество) основниот буџет на општината и дополнителните главни “потоци” на приливи во општинскиот буџет – сопствени приходи, дотации – централна власт, донации, задолжување итн.

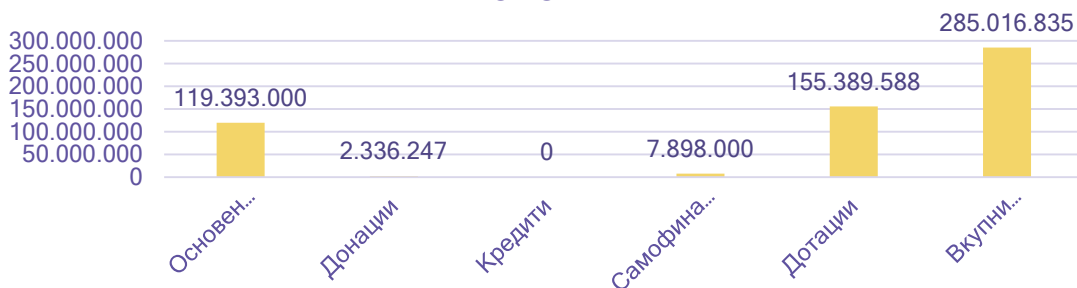
Табела 1. Приходи на општината по сметки (во денари и структура)

Приходна сметка	Износ	Структура
Основен буџет на општините	119.393.000	42
Донации	2.336.247	1
Кредити	0	0
Самофинансирачки активности	7.898.000	3
Дотации	155.389.588	55
Вкупни приходи	285.016.835	100

Графикон 1. Структура на приходи на општината по сметки

Графикон Д.1. Износ на приходи на општината по сметки

КОИ СЕ КЛУЧНИТЕ ИЗВОРИ НА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ?

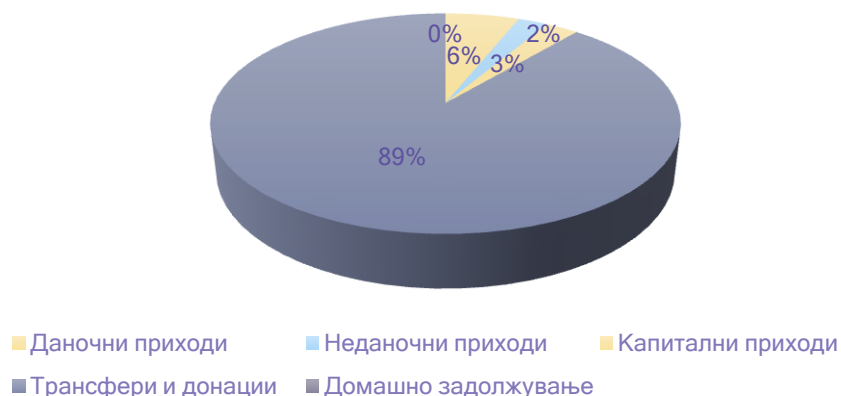
Во продолжение си прикажани клучните извори на приходи кои општината планира да ги обезбеди во 2026 година. Највисок износ на приходи ќе се обезбедат од Трансфери и донации 253.060.748 денари, додека исто така соодветен износ на приходи ќе се обезбедат и од даночни и неданочни и капитални приходи 31.956.087 денари. Во структурата на клучните приходи најголемо учество заземаат Трансферите и донациите со 89 %, додека даночните приходи учествуваат со 6%, а неданочните приходи 2% и капиталните приходи со 3%.

Табела 2. Клучни приходи на општината согласно економската класификација (износ во денари и структура во %)

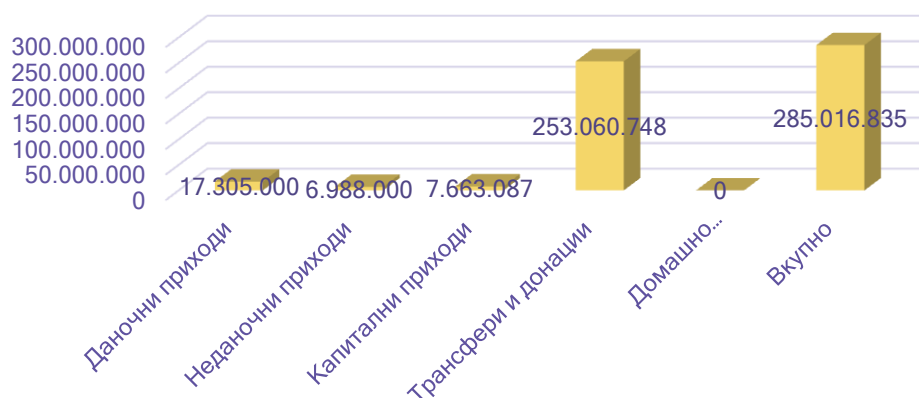
Табела 2. Приходи на општината според економската класификација на приходите

Видови на приход	Износ	Структура
Даночни приходи	17.305.000	6
Неданочни приходи	6.988.000	2
Капитални приходи	7.663.087	3
Трансфери и донации	253.060.748	89
Домашно задолжување	0	0
Вкупно	285.016.835	100

Графикон 2. Структура на приходи на општината според економската класификација на приходите

Графикон Д.2. Износ на приходи на општината според економската класификација на приходите

КОЛКУ ДАНОЧНИ ПРИХОДИ ПЛАНИРА ДА СОБЕРЕ ОПШТИНАТА?

Даночните приходи се основен и најзначаен дел од сопствените приходи на општината, оттука во продолжение Ви претставуваме колкави износи на даночни приходи планира да собере општината во следната година. Исто така е претставена структурата која покажува кои од даночните приходи се планирани да имаат најголем удел во општинските приходи.

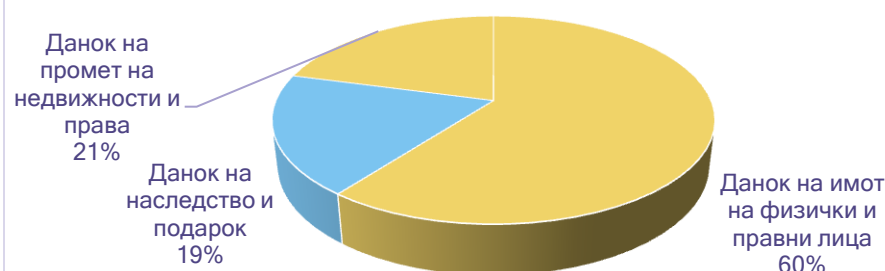
Најмногу **даночни приходи** општината планира да обезбеди најчесто од данок на имот со 60% а понекогаш од продажба на недвижности и права со 21% како што е сега случајот, додека најмало учество во даночните приходи зафаќаат од данок на наследство и подарок со 19%.

Табела 3. Клучни даночни приходи на општината (износ во денари и структура во %)

Табела Д.1. Видови даноци на имот на општина

Видови на данок на имот	Износ	Структура
Данок на имот на физички и правни лица	2.900.000	60
Данок на наследство и подарок	900.000	19
Данок на промет на недвижности и права	1.000.000	21
Вкупно	4.800.000	100

Графикон 4. Видови даноци на имот на општина

ДАНОЦИТЕ НА ИМОТ - ВАЖЕН СОПСТВЕН ОПШТИНСКИ ПРИХОД

Даноците на имот се еден од најважните сопствени извори на приходи на општината. Планираната структура за 2026 година на посебните видови на Даноци на имот е прикажана во продолжение.

Највисока пропорција на приходи зафаќа Данокот од доход со 44%, и Другите комунални такси со 18% , потоа Данокот на имот на физички лица со 12%, ,данокот на Комунална такса за користење и одржување на јавно осветление со 8% учество во вкупната вредност од даноците на имот, Данок на промет на недвижности 6%, Данокот на имот од правни лица со 5% и сл.

Табела 3. Даночни приходи

Видови даночни приходи	Износ	Структура
Надоместок за уредување на градежно земјиште	500.000	3
Комунална такса за користење и одржување на јавно осветление	1.300.000	8
Данок на промет на недвижности	1.000.000	6
Данок на имот од физички лица	2.000.000	12
Данок на имот од правни лица	900.000	5
Персонален данок на доход	7.605.000	44
Данок на наследство и подарок	900.000	5
Други комунални такси	3.100.000	18
Вкупно	17.305.000	100

Графикон Д.3. Структура на даночни приходи

НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ

Неданочните приходи кои планира да ги собере општината во 2026 година се прикажани во продолжение. Најголем износ на неданочни приходи треба да бидат обезбедени од ставката Такси и надоместоци со 47% во кои најголемо учество имаат надоместоците за целодневна и предшколска грижа во градинки и други институции во износ од 5.500.000 денари, додека најниска пропорција се очекува кај приходите од закупнина на општински имот со 1%.

Табела 4. Видови неданочни приходи (износ во денари и структура во %)

Табела 4. Видови неданочни приходи

Вид на неданочни приходи	Износ	Структура
Глоби, судски и административни такси	300.000	4
Такси и надоместоци	3.299.000	47
Приходи од закупнина на општински имот	85.000	1
Други владини услуги	0	0
Дополнителни неданочни приходи	3.304.000	47
Вкупно	6.988.000	100

Графикон 5. Видови неданочни приходи

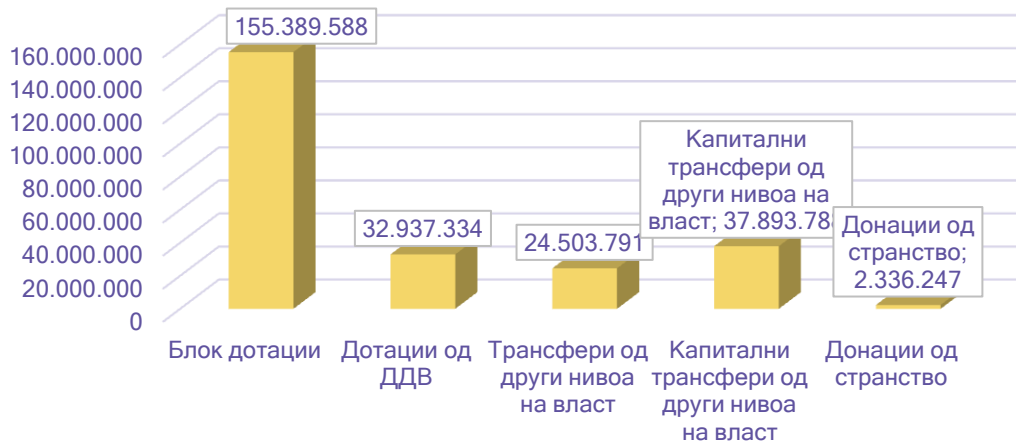
КОЈА Е УЛОГАТА НА ТРАНСФЕРИТЕ ОД ЦЕНТРАЛНАТА ВЛАСТ - ДОТАЦИИТЕ?

Вредноста на главните видови на трансфери од централната власт е прикажана во продолжение. Највисок износ на трансфери е планиран за Блок дотации во износ од 155.389.588 денари, додека пак, планираниот износ од трансферот од ДДВ изнесува 32.937.334 денари, додека ставката за капитални трансфери од други нивоа на власт изнесува 37.893.788 ден.

Табела Д.2. Видови на трансфери и донации

Видови на трансфери и донации	Износ
Блок дотации	155.389.588
Дотации од ДДВ	32.937.334
Трансфери од други нивоа на власт	24.503.791
Капитални трансфери од други нивоа на власт	37.893.788
Донации од странство	2.336.247
Вкупно	253.060.748

Графикон 6. Видови на трансфери и донации

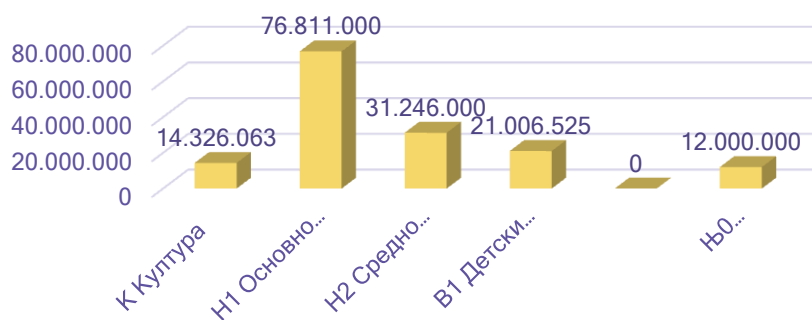

Блок дотациите за пренесени надлежности од централната власт се најзначајниот износ на трансфери кој го добива општината и со кој во значаен дел се финансираат пренесените надлежности за **образование, култура и социјална заштита**. Во продолжение е прикажана распределбата на овие Блок дотации по различни намени. **Најголем износ од блок дотациите** се однесуваат за основно образование и учествуваат во структурата со 49%, додека најнизок износ на блок дотации се забележуваат за противпожарна заштита со учество од 8% во вкупните блок дотации.

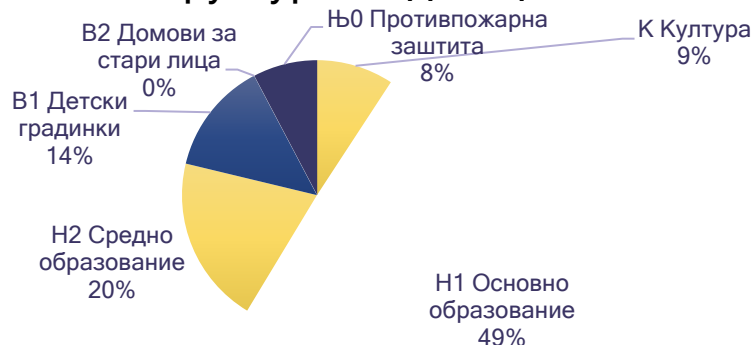
Табела 5. Намена на блок дотациите на општината

Намена на блок дотацијата	Износ	Структура
К Култура	14.326.063	9
Н1 Основно образование	76.811.000	49
Н2 Средно образование	31.246.000	20
В1 Детски градинки	21.006.525	14
В2 Домови за стари лица	0	0
Њ0 Противпожарна заштита	12.000.000	8
Вкупно	155.389.588	100

Графикон 7. Намена на блок дотацијата

Графикон 8. Структура на дотациите по намена

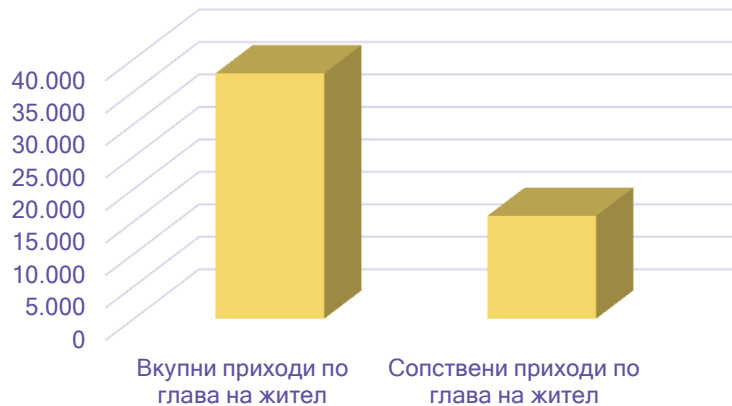

Табела Д.3. Структура на извори на финансирање на расходите за образование, култура, детска заштита

Намена	Основен буџет	Донации	Самофинансирање	Дотации	Вкупно
Култура	2.643.000	0	1.498.000	14.326.063	18.467.063
Основно образование	0	1.136.247	1.300.000	76.811.000	79.247.247
Средно образование	0	0	150.000	31.246.000	31.396.000
Детски градинки	6.000.000	0	4.950.000	21.006.525	31.956.525
Домови за стари лица	0	0	0	0	0
Противопожарна заштита	1.530.800	0	0	12.000.000	13.530.800
Вкупно	10.173.800	1.136.247	7.898.000	155.389.588	174.597.635

Приходи	Column1	Население/жит	По глава на жител
Вкупни приходи	285.016.835	7.545	37.776
Вкупни расходи	285.016.835	7.545	37.776
Приходи од основен буџет	119.393.000	7.545	15.824

Д. Приходи и расходи на ЕЛС по глава на жител

Вкупни приходи по глава на жител	37.776
Вкупни расходи по глава на жител	37.776
Сопствени приходи по глава на жител	15.824

КАДЕ И КАКО СЕ ТРОШАТ ОПШТИНСКИТЕ ПАРИ?

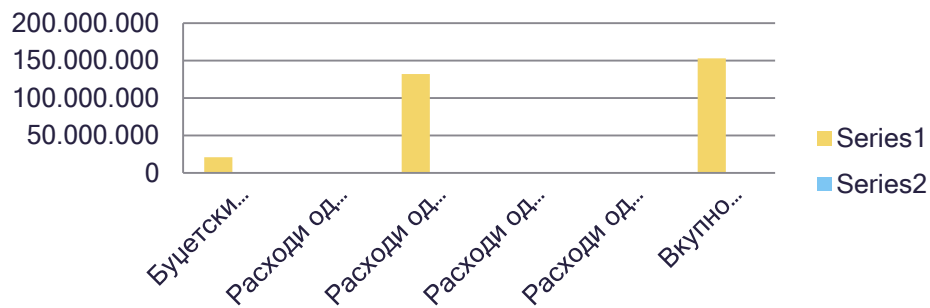
Особено е важно каде и како се трошат локалните ресурси. Локалните расходи се директно поврзани со обезбедувањето на потребните добра и услуги на граѓаните – затоа нивната структура и начин на распределба е особено важно да бидат транспарентно преставени. Во продолжение се преставени **клучните расходи на општината за 2026 година**.

Во наредниот период најголем износ на расходи ќе се потрошат за плати и надоместоци во износ од 152.989.363 ден., односно 51% од структурата на вкупните расходи, понатаму капитални расходи со 28% ,стоки и услуги со 16%, и т.н.

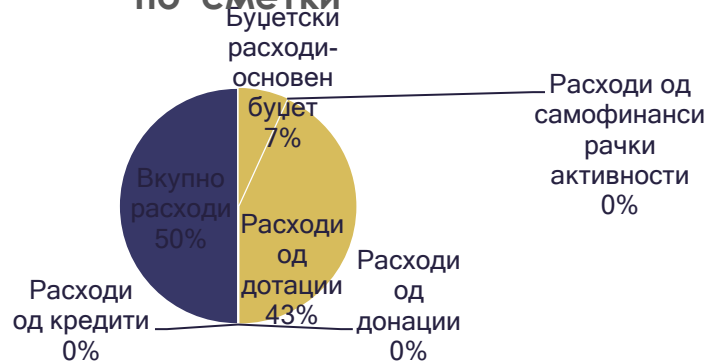
Табела 6.а. Расходи за плати и надоместоци на општината по сметки

Плати и надоместоци	Износ	Структура
Буџетски расходи- основен буџет	20.851.300	13,6
Расходи од самофинансирачки активности	33.000	0,0
Расходи од дотации	132.105.063	86,3
Расходи од донации	0	0,0
Расходи од кредити	0	0,0
Вкупно расходи	152.989.363	100

Графикон за Табела 6.а. Расходи за плати и надоместоци на општината по сметки

Графикон за Табела 6.а. Расходи за плати и надоместоци на општината по сметки

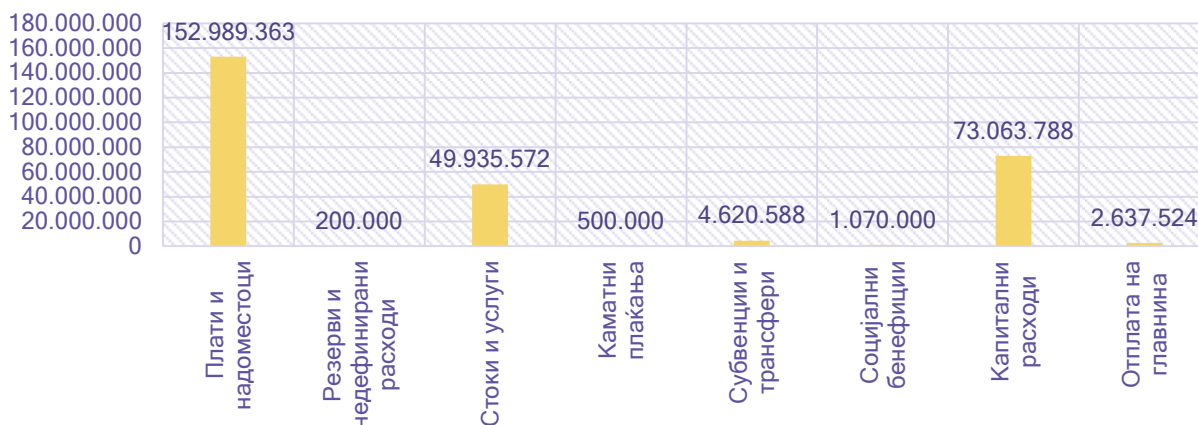

Најнизок износ на расходи општината издвојува за социјални бенефиции 0,4% и каматни плаќања, со 0,2% учество во вкупните расходи на општина 297.167.835 денари.

Табела 6. Расходи на општините по економска класификација

Расход на сметка	Износ	Структура
Плати и надоместоци	152.989.363	53,7
Резерви и недефинирани расходи	200.000	0,1
Стоки и услуги	49.935.572	17,5
Каматни плаќања	500.000	0,2
Субвенции и трансфери	4.620.588	1,6
Социјални бенефиции	1.070.000	0,4
Капитални расходи	73.063.788	25,6
Отплата на главнина	2.637.524	0,9
Вкупно расходи	285.016.835	100

Графикон Д.4. Расходи на општините по економска класификација

Графикон 9. Структура на расходи на општините по економска класификација

Во 2026 година капиталните расходи е предвидено да изнесуваат 73.063.788 денари, односно да учествуваат со 26% во структурата на вкупните расходи. Во основниот буџет за капитални расходи предвидени се 71.977.788 денари, од самофинансирачки 140.000 денари, од дотации 456.000 денари и од донации 490.000 денари.

Во основниот буџет најголем износ за капитални расходи е предвиден во програмата ЈД за Изградба и реконструкција на локални патишта во износ од 30.000.000 денари и нејзините подпрограми, каде се планирани како развојни проекти во 2026 и 2027 година, во износ од 61.893.788 денари и Подготвување на проекти вклучувајќи дизајн на други објекти во износ од 1.783.000 ден.

КОЛКУ ПЛАНИРА ДА ПОТРОШИ ОПШТИНАТА ЗА СЕКОЈА ОДДЕЛНА НАДЛЕЖНОСТ/ПРОГРАМА - УСЛУГА ЗА ГРАЃАНИТЕ ?

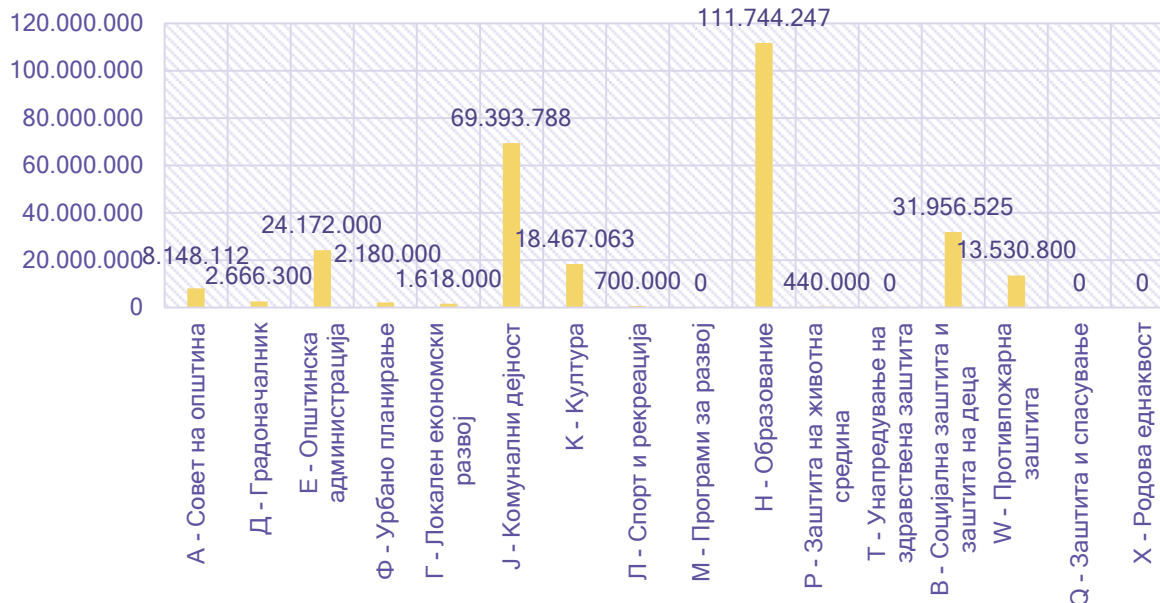
Со цел транспарентно претставување на намената за која општината планира да ги потроши расположливите приходи, во продолжение се претставени клучните планирани буџетски расходи по секоја од надлежностите (програмите) наменети за нашите граѓани.

Највисок износ на расходите од општинската сметка за издвојува за образование во износ од 111.744.247 денари.

Табела 7. Вкупни расходи на општина по одделни надлежности

Вкупни расходи на општините по одделни надлежности	Износ	Структура
А - Совет на општина	8.148.112	3
Д - Градоначалник	2.666.300	1
Е - Општинска администрација	24.172.000	8
Ф - Урбано планирање	2.180.000	1
Г - Локален економски развој	1.618.000	1
Ј - Комунални дејност	69.393.788	24
К - Култура	18.467.063	6
Л - Спорт и рекреација	700.000	0
М - Програми за развој	0	0
Н - Образование	111.744.247	39
Р - Заштита на животна средина	440.000	0
Т - Унапредување на здравствена заштита	0	0
В - Социјална заштита и заштита на деца	31.956.525	11
W - Противпожарна заштита	13.530.800	5
Q - Заштита и спасување	0	0
Х - Родова еднаквост	0	0
Вкупно	285.016.835	100

Графикон Д.5. Вкупни расходи на општините по одделни надлежности

Графикон Д.6. Вкупни расходи на општините по одделни надлежности

Расходите кои се одделуваат за **општинската администрација** се во износ од 24.172.000 денари, истите се наменети за плати и надоместоци 15.525.000 денари, за оперативни трошоци и истите се наменети за покривање на сметките во општинските згради и тоа, за течни горива 660.000 денари, за канцелариски материјали 300.000 денари, за електрична енергија 300.000 ден., за одржување 500.000 денари за договорни услуги 981.000 денари, привремени вработувања 2.000.000 денари и сл.

За капитални трошоци предвидени се 1.200.000 денари и истите се наменети за реконструкција на салата за состаноци, и набавка на нејнеопходна опрема.

Табела 8. Расходи по програми по надлежност - Општинска администрација (во денари и структура во %)

Табела 8. Расходи по програми на надлежност - Општинска администрација

Column1	Износ	Структура
ЕО - Општинска администрација	22.972.000	95
ЕА - Капитални трошоци на општината	1.200.000	5
Вкупно	24.172.000	100

Вкупните расходи кои се наменети за работата на **Градоначалникот** изнесуваат 2.666.300 денари и истите во себе вклучуваат 1.946.300 денари за плати и надоместоци, 270.000 за стоки и услуги, 100.000 за субвенции и трансфери и 300.000 за социјални бенефиции наменети за програмата за поддршка на новороденчиња.

Графикон 10. Расходи по програми по надлежност на градоначалникот (во %)

Табела Д.4. Расходи по програми по надлежност - Градоначалник со две програми

Column1	Износ	Структура
D0 - Градоначалник	2.666.300	100
D1 - Месна самоуправа	0	0
Вкупно	2.666.300	100

Во расходите за програмите по надлежност на урбанизам и урбанистичко планирање, износ се издвојува за изработка на урбанистичка документација. Активностите за уредување на градежно земјиште како што е изработка на техничка документација за изградба на објекти со ревизија се планирани во соодветните програми на пример за изградба и реконструкција на локални патишта планирани се во програмата ЈД.

Табела 9. Расходи по програми по надлежност - Урбанистичко планирање

Column1	Износ	Структура
F1 - Урбанистичко планирање	2.180.000	100
F2 - Уредување на градежно земјиште	0	0
F3 - Уредување на простор во рурални подрачја	0	0
FA - Уредување на градежно земјиште	0	0
Вкупно	2.180.000	100

Расходите издвоени за комунални услуги во износ од 69.393.788 денари, имаат за цел да ги помогнат активностите како одржување и заштита на локалните патишта и улици и регулирање на режимот на сообраќај 5.150.000 денари, изградба и реконструкција на локални патишта и улици 63.393.788 денари и тн., додека надлежноста за одржување јавна чистота и јавно зеленило е пренесена на јавното комунално претпријатие.

Во одржување и заштита на локалните патишта и улици и регулирање на режимот на сообраќај во износ од 5.150.000 денари спаѓаат:

- Набавка на градежни материјали за тековно одржување и по барање на граѓани во износ од 2.000.000 денари, за одржување на автопати улици и патишта, одржување на планинските патишта, како и одржување на градски улици во износ од 2.000.000.
- Надзор над изведба на проекти 1.000.000 денари и сл.;

Во изградба и реконструкција на локални патишта и улици во износ од 63.393.788 денари планирани се следните активности:

- Реконструкција на сите улици во зорле маало односно „6ти Септември“, „Крсте Мисирков“, „Мирче Ацев“, „Цветан Димов“, „Злетовска“, „Карпошово востание“, „Осоговска“ во вредност од 10.000.096 денари,
- Изградба на дел од улица „Кочо Рацин“ во вредност од 7.064.056 денари,
- Реконструкција на локален пат од село Близанци кон Мушково со должина од 2,5 км во вредност од 9.000.000 денари,
- Реконструкција на ЈОУДГ „Царка Андреевска“ во вредност од 6.000.000 де.ари.
- Реконструкција на улица „Никола Тесла“ во вредност од 5.829.636 денари,
- Реконструкција на 12 улици во Кратово во вредност од 14.000.000 денари,
- Тампонирање на патишта во вредност од 1.500.000 денари
- Користење на градежна механизација во вредност од 1.500.000 денари.
- Изработка на проектна документација за капитални проекти 1.500.000 денари,
- Останатите средства се планирани за финансиско учество во проекти и реконструкција и санација на други улици.

Табела 10. Расходи по програми по надлежност - Комунални услуги

Column1	Износ	Структура
Одржување на урбана опрема	0	0,00
Снабдување со вода	0	0,00
Одведување и пречистување на отпадни води	0	0,00
Јавно осветлување	500.000	0,72
Јавна чистота	0	0,00
Одржување и заштита на локалните патишта, улици и регулирање на режим на сообраќајот	5.150.000	7,42
Одржување и користење на паркови и зеленило	0	0,00
Изградба на јавно осветлување	0	0,00
Изградба и реконструкција на локални патишта и улици	63.393.788	91,35
Изградба на простори за паркирање	0	0,00
Изградба на сообраќајна сигнализација	0	0,00
Изградба на систем за водоснабдување	0	0,00
Изградба на систем за одведување, прочистување на отпадни води	0	0,00
Други комунални услуги	350.000	0,50
Паркови и зеленило	0	0,00
Урбана опрема	0	0,00
Вкупно	69.393.788	100,00

Во програмата за **локален економски развој** планирани се средства во износ од 418.000 денари за учество во проектот за општокорисна работа.

Во поглед на средствата од основниот Буџет кои се планираат за реализација на активности од **културата** истите може да се поделат на, активности поврзани со културни манифестации 2.215.000 од кои позначајни се Патрониот празник на градот Св. Ѓорѓи Кратовски 400.000 денари, Културна манифестација „Златни денови“ 1.200.000 денари, Кино проекции 30.000 денари, Кратовска компиријада 60.000, Вечер посветена на македонската пејачка на изворни народни песни и доајен на македонската народна музика - Вања Лазарова 60.000 денари, Ослободување на градот - 30.000 денари, Подршка на здруженија на граѓани за организирање на културни настани како Разиграно Кратово, Кратовски гроздобери -60.000 денари и сл.

Во музејско кинотечна дејност се планирани средствата од дотации за реализација на програмата на Музејот на град Кратово. Во Музичка и сценско-уметничка дејност се планирани средства за Домот на култура „Лазар Софијанов“ Кратово во чии состав работи и градската библиотека.

Табела Д.7. Расходи по програми по надлежност - Култура

Column1	Износ	Структура
Библиотекарство	0	0
Музејска и кинотечна дејност	7.128.000	42,3
Културни манифестации и творештво	2.510.000	14,9
Музичка и сценско-уметничка дејност	7.198.063	42,8
Капитални расходи во културата	133.000	0,8
Вкупно	16.836.063	100

Графикон 13. Расходи по програми по надлежност – Култура (во %)

Расходите за **спорт и рекреација** во прв ред се наменети за спортските клубови, за организирање на турнири 60.000ден., поддршка на училишни спортски клубови и сојузи 100.000 ден, поддршка за основање на нови спортски клубови и здруженија(набавка на потребни реквизити, поттикнување и промовирање на спортот) 60.000 денари и

дополнителна поддршка на локални спортски клубови со цел реализација на нивна програма во текот на целата година во износ од 400.000денари. Капиталните трошоци во износ од 1.101.000 денари се планирани за финализирање на проектот за Реконструкција на спортски објекти (Градска Спортска сала)-трета фаза, средствата се обезбедени од страна на буџетот на општината.

Табела Д.8. Расходи по програми надлежност - Спорт и рекреација

Column1	Износ	Структура
Спорт и рекреација	700.000	100
Спорт и рекреација (капитални трошоци)	0	0
Вкупно	700.000	100

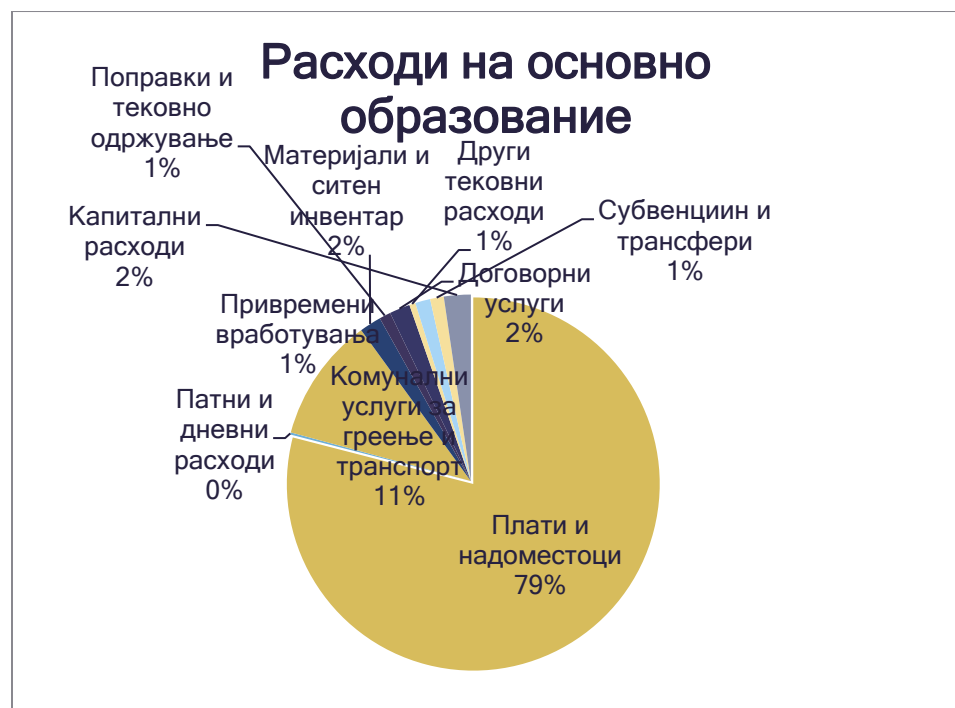

Во расходите за **образование** преовладуваат трошоците за основно образование кои зафаќаат околу 69% во вкупните расходи по оваа надлежност. Во општина Кратово работи едно основно и едно средно училиште.

Во основното училиште, 63 лица се евидентирани како редовно вработени од нив 24 се машки лица и 39 се жени. Како времено вработени се 15 лица од кои 3 машко лице и 12 жени. Училиштето располага со една централна зграда и седум подрачни училишта. Бројот на ученици во централниот објект изнесува 324 ученици од кои 169 се машки деца , а 155 се девојчиња. Во подрачните училишта настава од I - V одделение се одржува во селата Вакф, Коњух, Страцин, Туралево и Шлегово, додека настава од I – IX има во Сакулица и Крилатица и бројот на ученици во подрачните училишта изнесува 86 ученици, од кои 41 се машки деца и 35 девојчиња. Во предлог финансовиот план за 2026 година за сметката намеска дотација добиени се средства во износ од 76.811.000 денари , 1.300.000 од сметката за самофинансирање и 1.136.247 од сметките за донации и износ од 1.101.000 денари од буџетската сметка на општина Кратово.

Табела 6. Расходи на основно образование по економска класификација

Расход на сметка	Износ	Структура
Плати и надоместоци	63.490.000	79
Патни и дневни расходи	150.000	0
Комунални услуги за греење и транспорт	8.670.000	11
Материјали и ситен инвентар	1.514.247	2
Поправки и тековно одржување	800.000	1
Договорни услуги	1.430.000	2
Други тековни расходи	427.000	1
Привремени вработувања	1.050.000	1
Субвенции и трансфери	950.000	1
Капитални расходи	1.867.000	2
Вкупно расходи	80.348.247	100

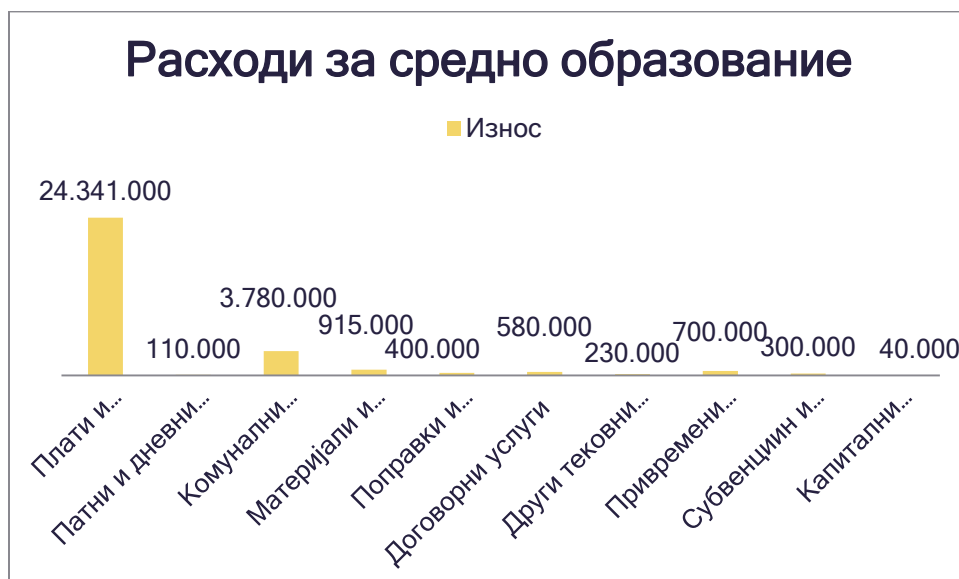

Во средното училиште, 33 лица се евидентирани како редовно вработени од нив 18 се машки лица и 15 се жени. Како времено вработени се 4 лица од кои 1 машко лице и 3 жени. Училиштето располага со една централна зграда. Бројот на ученици во централниот објект изнесува 129 ученици од кои 65 се машки деца , а 64 се девојчиња. Во предлог финансиот план за 2026 година за сметката намеска дотација

добиените средства во износ од 31.246.000 денари, и 150.000 на сметката за самофинансирање.

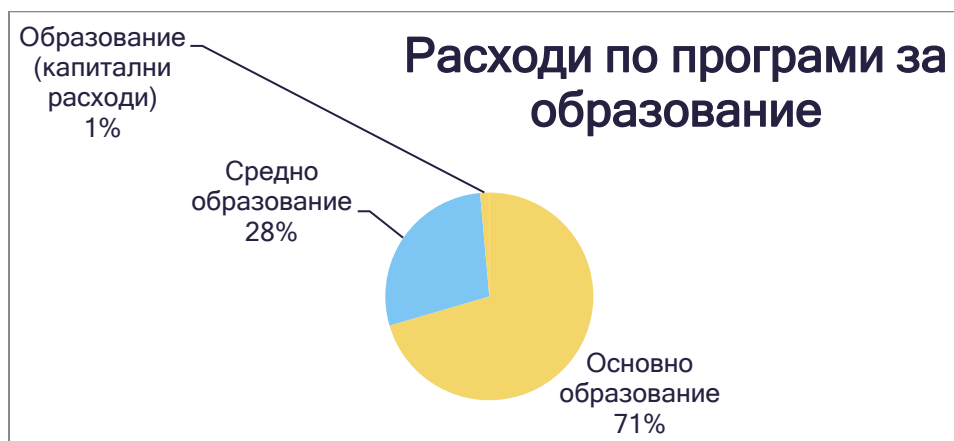
Табела 6. Расходи на средно образование по економска класификација

Расход на сметка	Износ	Структура
Плати и надоместоци	24.341.000	78
Патни и дневни расходи	110.000	0
Комунални услуги за греење и транспорт	3.780.000	12
Материјали и ситен инвентар	915.000	3
Поправки и тековно одржување	400.000	1
Договорни услуги	580.000	2
Други тековни расходи	230.000	1
Привремени вработувања	700.000	2
Субвенции и трансфери	300.000	1
Капитални расходи	40.000	0
Вкупно расходи	31.396.000	100

Табела Д.9. Расходи по програми по надлежност - Образование

Column1	Износ	Структура
Основно образование	78.757.247	70
Средно образование	31.396.000	28
Образование (капитални расходи)	1.591.000	1
Вкупно	111.744.247	100

Во детската градинка, 31 лице се евидентирани како редовно вработени. Градинката располага со една централна зграда. Бројот на деца кои се згрижени во изнесува 115, кои се распределени во 7 групи и тоа 9 деца во група до 24 месеци, 15 во група над 2 до над 3 години, 22 во група над 3 до 4 години, 25 во група над 4 до 5 години, 14 во група над 5 до 6 години, 15 во група од над 5 до 6 години и 15 во група од над 6 - 10 години.

Во расходите за Социјална заштита се прикажани планираните средства од дотацијата и самофинансирачката сметка за обавување на дејноста на ЈОУДГ „Царка Андреевска“ Кратово. Во предлог финансиот план за 2024 година од сметката намеска дотација се добиени средства во износ од 17.331.000 денари, 4.020.000 денари од сметката за самофинансирање и 1.000.000 денари исто така се планирани како капитални расходи во износ од 1.000.000 денари во основниот Буџет за реконструкција на терасите на истата. Во А0 програмата се планирани социјални бенефиции во износ од 450.000 денари од кои, помош за образование 150.000 денари и друга социјална помош 300.000 денари.

Табела Д.9. Расходи по програми по надлежност - Социјална заштита

Column1	Износ	Структура
Детски градинки	25.816.525	79
Социјална заштита и заштита на деца (капитални трошоци)	6.140.000	19
Социјални бенефиции	770.000	2
Вкупно	32.726.525	100

Графикон 16. Расходи по програми по надлежност - Социјална заштита

Табела 6. Расходи на детска градинка по економска класификација

Расход на сметка	Износ	Структура
Плати и надоместоци	18.669.000	58
Патни и дневни расходи	250.000	1
Комунални услуги за греење и транспорт	1.423.525	4
Материјали и ситен инвентар	2.480.000	8
Поправки и тековно одржување	1.684.000	5
Договорни услуги	270.000	1
Други тековни расходи	400.000	1
Субвенции и трансфери	500.000	2
Капитални расходи	6.280.000	20
Вкупно расходи	31.956.525	100

Во расходите за противпожарна заштита најголем дел се планирани за плати и надоместоци на пожарникарите и тоа во износ од 12.000.000 денари, средства обезбедени од наменската дотација. Општината исто така за таа намена планира средства и во основниот буџет и тоа за оперативни трошоци 1.230.800 денари и разни трансфери 300.000 денари.

Табела Д.9. Расходи по програми по надлежност - Противпожарна заштита

Column1	Износ	Структура
Противпожарна заштита	12.000.000	100
Капитални трошоци	0	0
Вкупно	12.000.000	100

ПРИХОДИ И РАСХОДИ НА ОПШТИНА КРАТОВО ПО ГЛАВА НА ЖИТЕЛ

Во 2026 година приходите по глава на жител во општина Кратово ќе изнесуваат 37.776 денари, што претставува пад од 2 % во однос на нивниот износ во 2025 година.

Во 2026 година расходите по глава на жител во општина Кратово ќе изнесуваат 37.776.

Графикон 18. Приходи и Расходи на општина по глава на жител (во денари)

Приходи	Column1	Население/жит	По глава на жител
Вкупни приходи	285.016.835	7.545	37.776
Вкупни расходи	285.016.835	7.545	37.776
Приходи од основен буџет	119.393.000	7.545	15.824

Вкупни приходи по глава на жител	37.776
Вкупни расходи по глава на жител	37.776
Сопствени приходи по глава на жител	15.824

КЛУЧНИ РАЗВОЈНИ ПРОЕКТИ ОД ИНТЕРЕС НА ОПШТИНАТА?

- Реконструкција на сите улици во Зорле маало односно „6ти Септември“, „Крсте Мисирков“, „Мирче Ацев“, „Цветан Димов“, „Злетовска“, „Карпошово востание“, „Осоговска“, вкупна вредност на проект од 23.037.870 денари, односно 10.000.096 ден. планирани средства за реализација во Буџет за 2026 година. Проектот предвидува реконструкција на 2.28 км.

- Изградба на дел од улица „Кочо Рацин“, вкупна вредност на проект од 8.830.070 денари, односно 7.064.056 ден. планирани средства за реализација во Буџет за 2026

година. Овој проект предвидува изградба на потпорен сид како и изградба на целосно нова улица во должина од 112 метри.

- Реконструкција на локален пат од село Близанци кон с. Мушково со должина од 2,54 км во вредност од 17.278.016 денари, односно 9.000.000 ден. планирани средства за реализација во Буџет за 2026 година.

- Реконструкција на ЈОУДГ „Царка Андреевска“ во вредност од 8.045.532 денари, односно 6.000.000 ден. планирани средства за реализација во Буџет за 2026 година. Проектот предвидува менување на кров, светлечки тела, реконструкција на тераси и санација на оштетени плафони.

- Реконструкција на 15 улици во Кратово во вредност од 14.000.000 денари. Овој значаен проект предвидува реконструкција на дел од 15 улици (сокаци) каде што дел од нив ќе бидат реконструирани со вградување на камени плочи, а дел со поставување на бекатон плочи.

- Тампонирање на патишта во вредност од 1.500.000 денари. Се работи за активности кои се насочени кон тампонирање на патишта во рурални средини.

- Користење на механизација за пробивање, рамнење и стабилизирање на одредени патни правци во износ од 1.500.000 денари.

- Изработка на проектна документација за капитални проекти 1.500.000 денари.

Градежни материјали (2.000.000,00 денари со ДДВ)

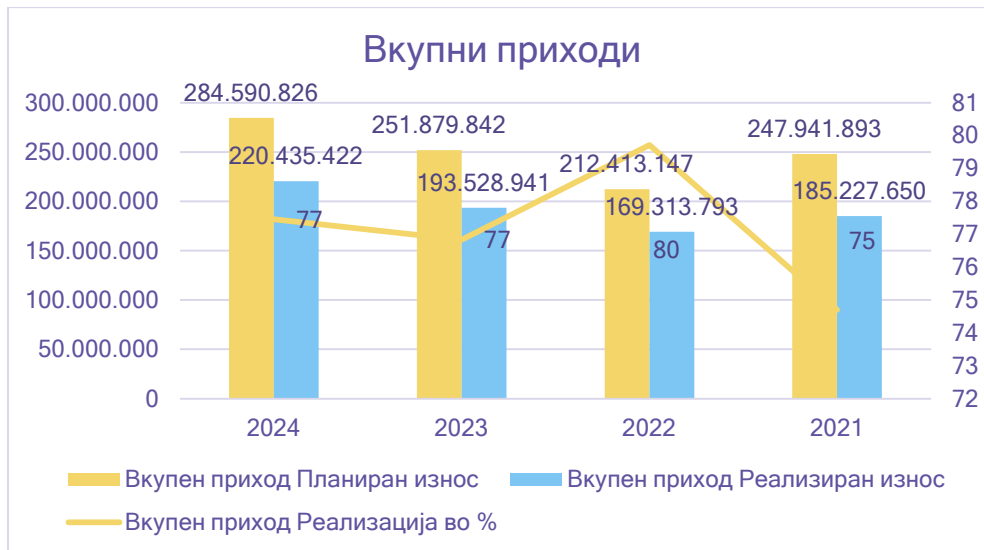
Согласно програма за реконструкција, одржување на локални улици и патишта. Активности на реконструкција, санација, одржување, тампонирање на земјани патишта, крпење на ударни дупки, отстранување вегетација, поставување на рабници, павер, реконструкција на одводни канали со решетки, изградба на потпорни сидови кон улици и друго, врз основа на програма, потреби и анализа од лице место на локации низ градот и околината како и врз основа на барања на граѓани за санација на локални улички.

КАКО СЕ РЕАЛИЗИРА ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ?

Рализацијата на **општинскиот буџет** е важен индикатор кој е поврзан со остварување на планираните приходи и расходи во изминатиот период. Исто така ја покажува **очекуваната реализација/трендот на реализаија на општинските буџети**.

Во продолжение е прикажана реализацијата на **основниот (сопствениот) буџет** на општината и **вкупниот буџет на општината** и на страната на **приходите** и на страната на **расходите**.

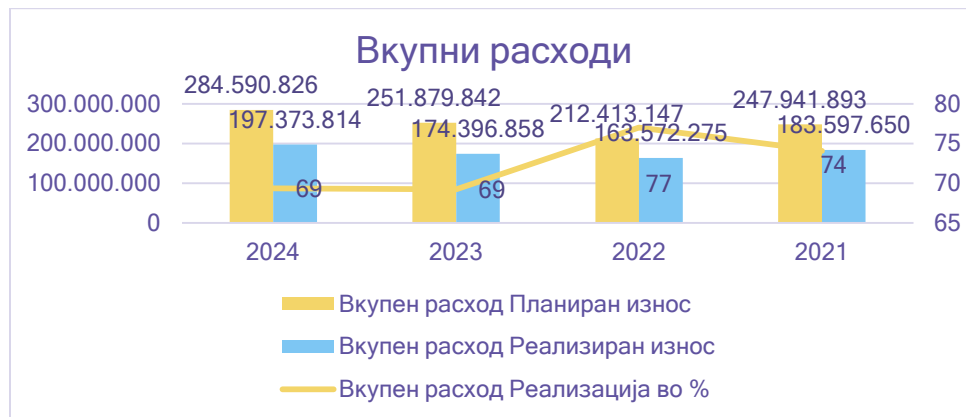
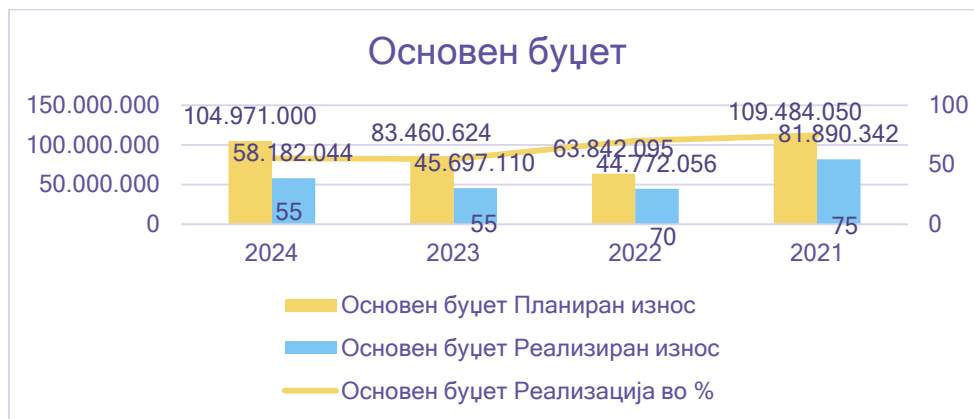
Графикон 18. Планирани и реализирани вкупни приходи и приходи од основниот буџет за период 2021-2024 година (во денари и структура во %)

Табела 11. Планирани и реализирани приходи на општините						
Приходна сметка	Основен буџет			Вкупен приход		
Година	Планиран износ	Реализиран износ	Реализација во %	Планиран износ	Реализиран износ	Реализација во %
2024	104.971.000	66.083.314	63	284.590.826	220.435.422	77
2023	83.460.624	64.647.020	77	251.879.842	193.528.941	77
2022	63.842.095	50.513.574	79	212.413.147	169.313.793	80
2021	109.484.050	81.890.342	75	247.941.893	185.227.650	75

Табела 12. Планирани и реализирани вкупни расходи и расходи од основниот буџет за период 2021-2024 година						
Расходна сметка	Основен буџет			Вкупен расход		
Година	Планиран износ	Реализиран износ	Реализација во %	Планиран износ	Реализиран износ	Реализација во %
2024	104.971.000	58.182.044	55	284.590.826	197.373.814	69
2023	83.460.624	45.697.110	55	251.879.842	174.396.858	69
2022	63.842.095	44.772.056	70	212.413.147	163.572.275	77
2021	109.484.050	81.890.342	75	247.941.893	183.597.650	74

Графикон 19. Планирани и реализирани вкупни расходи и расходи од основниот буџет за период 2019-2022 година (во денари и структура во %)

КЛУЧНИ БУЏЕТСКИ ДОКУМЕНТИ - како можат граѓаните да ја следат реализацијата на општинскиот буџет ?

Кои се клучни буџетски документи?

- **Буџетскиот календар** ги дефинира роковите за планирање на општинскиот буџет, каде што се опфатени сите **активности** поврзани со подготвување на буџетот, извршување на буџетот низ финансиските извештаи или следење на извршувањето на буџетот од општинската администрација.
- **Буџетскиот циркулар** ги содржи инструкциите за изработка предлог-буџет од страна на буџетските корисници и го доставува Министерството за финансии.
- **Предлог-буџетот** е подготвен од страна на градоначалникот (општинската администрација) во кој се планираат годишните приходи и годишните расходи и кој треба да биде одобрен од страна на советот на општината.
- **Предлогот на планот на програмите за развој** ги содржи среднорочните проекции на одобрените средства по одделни буџетски програми и потпрограми, годините во кои тие ќе се реализираат и изворите на финансирање, односно буџетите.
- **Буџетот** е акт на локалната власт со кој се планираат годишните приходи и други приливи и се одобруваат годишните расходи и други одливи на државата или на општината.
- **Месечните извештаи** ги содржат податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи за претходниот месец за коишто се однесува извештајниот период.
- **Кварталниот извештај K1** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи за претходните три месеци за коишто се однесува извештајниот период, согласно со економската класификација на приходи и расходи по сметки и збирно.
- **Кварталниот извештај K2** ги содржи податоците за сите неподмирени обврски, како и за неподмирените обврски по видови и по ставки, со состојба на последниот ден од претходниот квартал.
- **Кварталниот извештај K3** ги содржи податоците за задолжување и информациите за промените на состојбата на секое задолжување во претходниот квартал, како и промените на состојбата на издадените гаранции и податоци за долгот на јавните претпријатија кои се основани од општините.
- **Полугодишниот извештај** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и за капиталните приходи и расходи за претходните шест месеци за коишто се однесува извештајниот период.
- **Годишниот извештај** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи, за една година за кои се однесува извештајниот период.

Кои се клучните Буџетски принципи и начела кои се основа на општинскиот буџет

За да биде успешно планирањето и извршувањето на Буџетот, треба да се заснова на следните **принципи**/треба да се почитуваат следните **принципи**:

1. **Принцип на фискална одговорност** – подразбира буџетот на општините да се планира и извршува согласно среднорочни фискални цели, базирани на реална проекција на макроекономските индикатори, преземени обврски и постојни законски обврски и јавните средства со кои се управува на начин со кој се обезбедува среднорочна и долгорочна фискална одржливост.
2. **Принцип на економичност, ефикасност и ефективност** – подразбира буџетот на општините да се планира и извршува на начин што ќе обезбеди ефективно и ефикасно користење на јавните средства за постигнување на поставените цели.
3. **Принцип на сеопфатност на буџетот** – подразбира дека сите приходи и други приливи и сите расходи и други одливи на сите буџетски корисници се внесуваат во буџетот на општините целосно, без никакви прилагодувања меѓу себе, освен за пренос помеѓу нив.
4. **Принцип на универзалност** – подразбира дека сите приходи и други приливи се користат за подмирување на сите расходи и други одливи на буџетот на општините.
5. **Принцип на специфичност** – подразбира буџетските корисници да можат да преземаат обврски и да вршат плаќања само за целите и во износи утврдени со буџетот, согласно буџетските класификации.
6. **Принцип на готовинска основа** – подразбира буџетите или финансиските планови на буџетските корисници да се подготвуваат и извршуваат на готовинска основа.
7. **Принцип на една година** – подразбира дека буџетот се носи за период од една година, која се совпаѓа со календарската година.
8. **Принцип на избалансиран буџет** (буџетска рамнотежа) – подразбира дека приходите и расходите во буџетот на државата и општините се избалансираани.
9. **Принцип на транспарентност** – подразбира дека буџетот на општините, извршувањето и буџетската документација ќе бидат објавени во „Службен весник“, односно во службено гласило и на веб-страницата на општините.
10. **Принцип на сигурно финансиско управување** – подразбира извршување на буџетот во согласност со ефективна и ефикасна внатрешна контрола како процес што се применува на сите нивоа на управување со финансиските средства.
11. **Принцип на родова еднаквост** – подразбира родово одговорно буџетирање, односно распределба на буџетот со цел да упати на специфичните потреби на жените и мажите, девојчињата и момчињата.

Постапката за изготвување, донесување и извршување на буџетите на општините, како и известувањето за нивното извршување се засноваат врз следниве **начела**:

- 1. Сеопфатност**, што подразбира прикажување на сите приходи и други приливи, расходи и други одливи.
- 2. Буџетска рамнотежа**, што подразбира вкупните приходи и приливи да ги покриваат одобрените средства со буџетот.
- 3. Специфичност**, што подразбира дека одобрените средства се наменуваат за посебни цели по раздели, програми, потпрограми и ставки.
- 4. Економичност**, што подразбира дека одобрените средства ќе се користат навремено, во соодветен износ, имајќи ги предвид квалитетот и цената.
- 5. Ефикасност**, што подразбира најдобар сооднос меѓу употребените средства и постигнатите резултати.
- 6. Ефективност**, што подразбира остварување на поставените цели и остварување на саканите резултати.
- 7. Транспарентност**, што подразбира вклучување на граѓан(к)ите во сите фази на подготвување и извршување на буџетот.
- 8. Сигурно финансиско управување**, што подразбира извршување на буџетот во согласност со ефективна и ефикасна внатрешна контрола, како процес што се применува на сите нивоа на управување со финансиските средства.